

ט' י' כסלו - אדמו"ר האמצעי

הצעת פעילות

רציונל:

בט' כסלו נציין את יום הולדתו ויום הסתלקותו של אדמו"ר האמצעי רבי דובער ב' כסלו נציין את חג הגאולה של אדמו"ר האמצעי - שנה לפני הסתלקותו. בימים אלו נלמד אודות האדמו"ר האמצעי, אודות תורתו, הנהגותיו וקדושתו, ונשתדל לידבוק באורחותיו.

פעילות כיתתית

אביזרים:

דף ובו מילים להשלמת ה'קלוז'. לגזירה וחלוקה בין התלמידים.

נספחים:

- ארבע קטעי מידע במצגת / הקראה ע"י המורה.
- שאלון למבחן אמריקאי
- מידע להתוועדות כיתתית
- מצגת שאלון

מהלך הפעילות:

התלמידים ילמדו יחד אודות האדמו"ר האמצעי, על תולדות חייו, כתיבת החסידות שלו, המקהלה המיוחדת שהיתה לו, ועל המאסר והגאולה.

שלב א: בין התלמידים יחולקו פתקים ועליהם מילים שונות (ישנן 40 מילים).

התלמידים יעקבו אחרי הקראת קטעי המידע (מפי המורה, או במצגת) כאשר ישנה מילה חסרה בקטע, התלמיד שבידו המילה המתאימה, יקריא אותה בקול.

חשוב לציין מראש בפני התלמידים, שכדאי להם להאזין בתשומת לב, כי בסיום ההקראה יערך חידון קצר על החומר הנלמד.

שלב ב: סיכום וחזרה באמצעות חידון אמריקאי.

שאלות לחידון אמריקאי

מתוך הפרוספקט לתלמיד

נושא ראשון - תולדות חייו

1. האדמו"ר האמצעי הוא:

- האמצעי, בין תקופת הבעל שם טוב, לתקופת האדמו"ר הזקן.
- האמצעי, בין האדמו"ר הזקן שלפניו, והרבי הצמח צדק שאחריו.
- האמצעי מבין שבעת אדמו"רי חב"ד.

2. שמו של הרבי האמצעי, הוא:

- ישראל, כשמו של הבעל שם טוב.
- מנחם מענדל, כשמו של רבי מנחם מענדל מוויטבסק.
- דובער, כשמו של המגיד ממזריטש.

נושא שני - ספריו וכתביו

1. הספר אמרי בינה מוקדש להסבר:

- מצוות שבין אדם לחברו
- מצוות הדורשות התבוננות
- מצוות קריאת שמע, ציצית ותפילין

2. הסיבה למראה של שורות קטועות בסופי העמודים של מאמרי החסידות של האדמו"ר האמצעי היתה:

- בגלל שהרבי היה כותב במהירות עצומה, במהירות המחשבה.
- בגלל שהדיו היה נגמר לעיתים קרובות מרוב אריכות הכתיבה.
- בגלל שמעתיקי המאמרים היו מתקשים בהעתקתם של המאמרים הארוכים.

נושא שלישי - המקהלה

1. איזו מנגינה ממקהלת האדמו"ר האמצעי, שימושית בתפילה עד היום.

- מנגינה לברכת כוהנים
- מנגינה ל"הוא אלוקינו, הוא אבינו.."
- מנגינה ל"האדרת והאמונה לחי עולמים".

2. מי היו המנגנים במקהלה המיוחדת של האדמו"ר האמצעי:

- ילדי החסידים שהיו בעלי קולות ערבים.
- חסידים שלא היו מתאימים ללימודים מעמיקים.
- החסידים הגדולים מבין חסידי האדמו"ר האמצעי.

רשת אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש
בנשיאות כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

רשת חינוך חב"ד בארץ ישראל

נושא רביעי - המאסר והגאולה

1. מתנגדי האדמו"ר האמצעי ביססו את עלילת השווא על:

- א. זיוף שהכניסו באחד ממכתביו.
- ב. רעיונות מתורותיו.
- ג. עדויות שאספו מאנשים שונים.

2. מאסר הרבי האמצעי, התחיל ב:

- א. ערב פסח
- ב. איסרו חג סוכות
- ג. תשעה באב

מידע להתוועדות

אדמו"ר האמצעי - רבי דובער

1. סיפור:

כאשר אדמו"ר האמצעי היה אומר מאמרי חסידות ברבים, היו נוכחים כמה מאות חסידים, אך היה שקט מוחלט. החסידים היו מרוכזים כל כך חזק בשמיעת וקליטת המאמר, שלאורך כמה שעות של אמירת המאמר הם לא זזו, מי שהיה עם עיניים עצומות לא פתח אותן ומי שהיה עם עיניים פתוחות לא עצם אותן. עד כדי כך.

פעם אחת עבר דרך חצרו של אדה"א ד"ר הייבנטאל. זה היה הרופא הראשי של כל המחוז שהגיע לרפא את המושל של העיירה ליובאוויטש (הוא היה בא לרפא רק אנשים חשובים, ואילו בשאר המקרים היה שולח את התלמידים שלו ולא הולך בעצמו), ובעברו שם הוא ממש נדהם לראות את המחזה הזה של אמירת מאמר חסידות ע"י רבי. זה השפיע עליו כל כך שלאחר מכן הוא נהיה הרופא האישי של אדמו"ר האמצעי (ולאחר מכן של אדמו"ר הצמח צדק), וכאשר הלשינו על אדמו"ר האמצעי ורצו לקחת אותו במאסר, ד"ר הייבנטאל היה זה שהמליץ בעד אדמו"ר האמצעי אצל הגנרל ופעל שלא יושיבו אותו בבית האסורים.

(מקור: סה"ש תרצ"ז ע' 163).

2. רעיון מתורתו - לילדים:

בקריאת שמע, בפרשה השנייה, כתוב: **"ואספת דגנך, תירושך ויצהרך"**,

דגנך - זה הלחם, **תירושך** - זה הענבים שמהן מכינים יין, **ויצהרך** - אלו זיתים שמהם עושים שמן, אדמו"ר האמצעי, (בספרו "אמרי בינה" שנסוב על קריאת שמע), מבאר את המשמעות של "דגנך תירושך ויצהרך" הרוחניים.

כמו שיש לחם יין ושמן גשמיים בשביל הגוף שלנו, כך כנגדם קיימים לחם יין ושמן רוחניים לנשמה שלנו, שהן שלושה רבדים שיש בתורה-

א. לחם תפקידו להזין ולהשביע את האדם, זהו המזון הבסיסי, וכך בתורה, הלחם של התורה זהו תורת הנגלה, המשנה הגמרא וההלכה שאנחנו לומדים. בלי לימוד זה הנשמה האלקית היא חלשה ואין לה כוח, ולכן הלימוד הזה הוא הכרחי כמו אכילת לחם גשמי.

ב. היין הוא הסוד של התורה, "יינה של תורה". כפי שאמרו חז"ל נכנס יין יצא סוד, כי כמו שהיין היה נסתר בתוך הענבים והתגלה בחוץ, כך כשאדם שותה יין הוא מגלה את הנסתרות שבו. וברוחניות - כאשר יהודי לומד סודות התורה, זה מעורר אצלו את החלק הנסתר של הנשמה.

[זוהי הסיבה שאומרים "לחיים" בהתוועדות, שזה מעורר אצלנו את הנשמה שאנחנו לא מרגישים אותה בזמנים רגילים, ה"לחיים" זוהי התעלות והתרוממות].

ג. השמן גם הוא נסתר בתוך הזיתים, כמו שהיין נסתר בתוך הענבים. אבל לעומת היין שיוצא ע"י שסוחטים את הענבים, **השמן איננו יוצא ע"י סחיטה אלא ע"י כתישה**, "כתית". זה אומר שהשמן הוא עוד יותר נסתר וסודי, ובתורה זה חלק עוד יותר חבוי, "הסוד שבסוד" (רזין דרזין). לכן אי אפשר לשתות שמן, זה מזיק לבריאות, אלא רק לערב אותו במאכלים אחרים.

רשת אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש
בנשיאות כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

רשת חינוך חב"ד בארץ ישראל

ולכן גם אם נעשה ניסוי ונשפוך שמן לתוך יין [מה יקרה? ולתוך קוקה קולה?...] השמן לא יתערבב עם משקה אחר, אלא תמיד השמן יצוף מעל היין. מצד שני, יש לשמן תכונה הפוכה, השמן הוא מפעפע (=חודר פנימה) בכל מאכל.

ברוחניות - השמן של תורה זוהי תורת החסידות, שזכינו לה בחודש החסידות חודש כסלו. ומהחסידות אנחנו לוקחים שני דברים עוצמתיים מאד: מצד אחד כמו שהשמן צף על כל המשקין ולא מתערב, כך אנחנו קשורים לקב"ה, "ונפלינו" - הוא קידש אותנו מכל העמים ואנחנו לא מתערבבים עם דברים אחרים [תרבויות זרות...].

ומצד שני כמו שהשמן מפעפע בכל דבר, כך החסידות נותנת לנו הדרכה על כל דבר בחיים ו"משקפיים" וראייה מעמיקה על כל דבר בעולם.

[ועכשיו נבין גם את המשמעות של חג החנוכה בסיום חודש כסלו, שהוא חג השמן, שהיה חתום בחותמו של הכהן הגדול, עתה אנו יודעים מה מיוחד דווקא בשמן].

3. פתגם:

אדמו"ר האמצעי אמר: "ואבדתם מהרה" - זאת אומרת, צריך לאבד, למחות ולבטל, את ה"מהרה" - את מידת המהירות והחיפזון.

הסבר: מידת הזריזות באופן כללי היא מדה טובה מאד, זריזים מקדימים למצוות. אלא הכוונה היא - כאשר האדם ממהר ומקיים מצווה בחיפזון, זה מראה שהוא בעצם רוצה לסיים את המצווה ולעבור לדבר אחר. וגם כתוצאה מהחיפזון עלול להיות שהוא לא יקיים את המצווה כראוי עם כל הפרטים והדקדוקים. אותו הדבר בתפילה ובלימוד התורה. צריך לקיים מצווה, להתפלל וללמוד תורה בנחת ובנעימות, כי חסיד הוא זה שאוהב לעשות זאת, ושם לב לכל פרט שלא לפספס. בענייני העולם מקובל לומר, שמי שעושה מלאכה בחיפזון, עושה עבודה שיטחית, שלא יהיה לה קיום לאורך זמן.

לְיוֹב־אֲוִיטָשׁ

הַחֲסִידוֹת

"גַּלְשׁוֹ"

אֲרָכִים

לַעֲשָׂרִים

קֶאֱפָלִיעַ

נִיז'ין

שִׁינָא

אָבִיו

הַמַּחֲשָׁבָה

כָּתַב יָד

לַדָּף

לְכַמָּא

"אֲמַרִי בִינָה"

הַחֲסִידִים

לְאַחֲרוֹת

ט' בְּכֶסֶל

הַשָּׁנִי

קִרְיַאת שְׁמַע

מִצְלָתִים

נְגוּנִים

הַסֹּד

עֲבוֹדַת הַשֵּׁם

מִלְשֵׁינּוּיּוֹת

מָמוֹן

שִׁקּוּם

חֻקֵּירוֹת

דּוּבְעַר

בְּכָלִי נְגִינָה

כּוֹהֲנִים

מֶלֶךְ

כָּלוֹת הַנֶּפֶשׁ

הַלְשָׁנָה

זִיוָּף

הַשְׂרָפָה

שָׂוֵא

אֶסְרוּ חַג הַסֻּכּוֹת

חַג הַגִּּאֻלָּה

הַזֵּקֶן

י' בְּכֶסֶּל